

[Vilhelm Rasmussen.]

det offentlige Liv om muligt at dæmpe Begæret, saaledes at det ikke bliver alt for voldsomt og skæbnesvangert i sine Udslag?

Hvad gjorde man nu i de to Hovedgrupper, der er de ledende i dansk Politik, i denne Henseende? Jo, det radikale Venstre, der dannede Ministeriet, og Socialdemokratiet, der under Verdenskrigen og senere støttede det, gjorde, hvad de kunde, for ved Foranstaltninger at dæmme op imod denne i visse Henseender gode, i andre skæbnesvangre Ejendommelighed ved Menneskene, at de ønsker at skaffe sig mest mulig Profit og bruge Chancen. Men hvad gjorde Oppositionspartierne? De krævede lige fra første Færd Verdensmarkedets Pris for Landbrugsprodukter, ja, en konservativ Ordfører krævede Toppris og lidt til for Produkterne. Og hvad betyder det? Det betyder, at de ledende Personer i to store politiske Partier indirekte sagde god for det Profitjag, der den Gang fandtes i det danske Folk. Derfor mener jeg, at psykologisk og derigennem økonomisk og politisk set har det ærede Medlem Hr. N. Neergaard for sig at kræve ikke alene Æren for de store Statslaan, men ogsaa den sørgelige Ære af sammen med sit Parti og det konservative Parti ved den Politik, der blev ført under Krigen og efter, at have stimuleret den uheldigste Egenskab, vi saa i vort Folk, samtidig med at Folk i andre Lande led forfærdeligt under Verdenskrigens Trængsler. Det betød en indirekte Opfordring til Spekulation, og den blev sat i Scene, saa det kunde forslaa noget. Da saa Datidens ansvarlige Regering saa det skæbnesvangre i denne Spekulation og ønskede endnu en Gang at bremse, optraadte Venstres „stærke Mand“, der nu er blevet saa svag — fysisk set naturligvis —, at han har maattet rejse ud paa en Rekreatjonsrejse til Østen, saa optraadte han i 1920 med sine berømte indirekte voldsomme Opfordringer til Handel om at spekulere, til Industri om at producere og udnytte den gode Chance og til Landbrug om at benytte sig af, at Kronen, den kære Ven, var saa lav, som den var. Og hvad har Følgen været? Ja, Følgen har paa Grund af den for mig ufattelige Respekt, som dette ærede Medlem nyder i den danske Befolkning, været, at man fulgte hans Raad, at der blev spekuleret, og nu sidder Landboerne, som det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen med sin Sagkundskab har oplyst, i Gæld til op over Ørene, en Gæld, som de har anskaffet sig, den Gang de fulgte det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals Raad — hvad de altsaa ikke skulde have

gjort —, og af hvilken de maa betale Afdrag og Renter, som tynger saa meget stærkere nu, da Kronen er blevet en rigtig Krone.

Jeg har aldrig nogen Sinde hørt det ærede Medlem Hr. N. Neergaard, der dog ellers ikke er nogen helt ung Mand i Politik, saa letsindigt udlevere sig selv til den saglige Kritik, som naar han kræver Æren for, hvad der er sket i Danmark, og Æren for, at Danmark har et Regnskab som det, vi i Øjeblikket har. Det er et sort Punkt i det ærede Medlems politiske Liv, og det er et sort Blad i Venstres og de Konservatives politiske Historie. Jeg skulde ikke have repeteret disse Ting, hvis ikke det ærede Medlem selv med ungdommelig Letsindighed havde krævet Æren for sig for det Statsregnskab, der i Øjeblikket er aflagt.

At Tiderne for Landbruget er ugunstige, efter min Mening i høj Grad ugunstige, som Følge af den Politik, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal har ført Venstre ind paa, ser vi jo, naar vi gennemgaar Listen over de skattepligtige Indtægter i det danske Landbrug. Jeg maa tilstaa, at naar jeg hører ærede Landbrugere sige, at *nu* er vi inde i en Krise, men vi *har* haft nogle gode Aar, saa forbavses jeg. Jeg har nemlig med den Kærlighed, jeg nærer til det danske Landbrug, og som er en oprigtig Kærlighed, bestandig nøje fulgt, hvorledes det forholder sig med Indtægterne i det danske Landbrug, og specielt hos den mest begunstigede Del af de danske Landbrugere, naar vi da ikke tager den allerøverste, urimeligt begunstigede Top, Godsejerne, med — jeg tænker her paa Indtægterne hos den danske Gaardmandsstand.

Se, i 1927 var de danske Gaardmænds gennemsnitlige Indtægt 2 776 Kr. med et Pristal paa 176, altsaa omregnet til Kronen i 1914 1 570 Kr. I 1928 — det sidste Aar, for hvilket der foreligger Oplysninger — er de danske Gaardmænds gennemsnitlige Indtægt 2 900 Kr., omregnet efter Kronen i 1914 1 650 Kr. Det er, synes jeg, en meget beskedent Indtægt i Aar, om hvilke man siger, at det har været rigtig gode Aar for Landbruget. Men meget mere mærkværdigt bliver det, naar vi sammenligner Gaardmændenes gennemsnitlige Indtægt med Husmændenes. Husmændene har for 1928 haft en gennemsnitlig Indtægt paa 1 500 Kr., og vi ved jo, hvor beskedent et Hartkorn Husmanden har i Gennemsnit sammenlignet med Gaardmanden; om jeg ikke husker fejl, har de danske Gaardmænd — hvis vi da i det hele taget kan bruge Hartkornet som et Maalemiddel — gen-